

Pekinek Mendebaldeari esan dio: "Ito zaitezke te zeuen plastiko zikinetan"

Pello Zubiria Kamino
@pellozubiria

Urtarrilaren 1ean Txinak bete du 24 motatako hondakinen inportazioa debekatzeko erabakia. Biharamunetik Europan eta Ipar Ameriketara gainezka daude teoriarik birziklagarriak diren hondakinen biltegiak eta ez agintariak eta ez enpresek ez dute asmatzen epe laburrean zer egin, batik bat plastiko hondarrek, mundu osoko zabor esportazioen erdia Txinak hartu baitu orain arte. Txinak ohartarazia zuen ez duela munduaren zabortegi izaten jarraitu nahi.

Sundance eta beste zenbait zinemalditan arrakasta edukiagatik, film batek nekez alda lezake mundua. Baina *China Plastics* dokumentalak lortu du -internezez ikusteko debekua urratuta bertako herritar askori begiak irekiz- Pekingo agintariari presatzea. Filmak gordin erakusten ditu mundu osotik teoriarik birziklatzeko inportatutako plastikoei zein larri kaltetzen dituzten Txinako jendeen osasunak eta bizitzeko behar dituzten lur, haize eta urak.

Hogei urte baino gehiagoz Txina izan da munduko hondakin birziklagarrientzako biltegi eta fabrika nagusia. 2016an planeta osoan esportatzen ziren plastiko, paper eta metalezko hondakinen %56 Txinara zihoazen. AEBek urte horretan 16.000 milioi tona bidali ziren, 5.200 milioi dolarren truke. Kanadako hiriek bere hondakin birziklagarri gehienak bidaltzen zizkieten.

Europatik berdintsu. Britainia Handiko birziklatze enpresen buruak kazetariari aitortu dienez, "20 urtez plastiko birziklagarriak Txinara esportatuz moldatu gara eta orain zer gertatuko den ez dakigu". Irlandak ohartarazi du bere hondakin pilak laster "krisi mailara" iritsiko direla; plastikoen %95 Txinara bidaltzen zituzten irlandarrek.

Pacific Standard egunkariak "Nola Txinako birziklatze merkatu globalak inarrosi ditzakeen" dienez, Txinari beren zakarrak bidaltzen dizkieten esportatzaile handienak dira AEB, Japonia eta Alemania. Ondoren datoz Britainia Handia

eta Malasia, eta horien atzetik datozen zazpi herrialdeen artean daude Espainia eta Frantzia. Pentsatzekoa da, beraz, Txinak uretara jaurtitako harrikadaren uhinak Euskal Herriraino iritsiko direla.

2008rako Txinak irrikaz bilatzen zuten lehengaiak bere manufaktura industria, etxegintza eta azpiegituretarako. Materialak urri eta lanerako jendea soberan, metalak bezala papera eta plastikoa atzeritik ekarritako hondakinak birziklatzea merkeagoa zaio oraindik ere lehengai gordinetatik ekoiztea baino.

Ordainetan, herrialde aberatsei merkeago ateratzen zaie beren hondakin birziklagarriak horien gosez dagoen Txinari saltzea etxean tratatzea baino. Adibide nabarmen bat motor elektrikoena da. Europako edo Ipar Ameriketako birziklatzaileei garestiegi zitzaizkien horien karkasak ireki eta barruko materialak eskuz bereiztea. Biltegietan pilatuz zihoazen alferrikako motorrok Txina hasi zen erosten 90eko hamarkadan.

Urteotan, eta gaur ere, Txinak aprobetxatzeko moduko zernahi erosi du mendebaldean. Hondakinen trafikoa ulertzeko, garraio merkeetan dago gako. Itsasontziak, Mendebaldeko portuetara mota guztietako produktuak eramandakoan, Txinara itzuli ohi dira hondakinez zamatuta. Plastikoei dagokienez, nagusiki portu handien inguruetan kokatuta dagoen manufaktura industria txinatarra bertan ekoizten ez den plastikoaren erruz behar du, horregatik

erosten ditu prezio onean urrutitik ekarritakoak.

Joan den uztailean WTO Munduko Garraio Erakundearen biltzarrean garbi ohartarazi zuten Pekingo ordezkariak: "Guk lehengaitzat erabiltzeko dakartzagun hondakinek nahastuta dakartzate zabor zikin asko eta baita hondakin arriskutsuak ere. Eta Txinako ingurumena larri kutsatzen dute". Orain urtarrilaren 1ean 24 hondakin mota debekatuta oharra ulertzen hasi beharko dugu Mendebaldean, gogoz kontra bada ere.

Munduko fabrika eta zabortegi globala

Birziklagarrien inportazioetan ordena jartzeko ahaleginean 2013tik ari ziren agintari txinatarrek, *Hesi Berdea* operazioa abian jarri zutenetik. Motiboak badauzkate. Hasteko, urrutitik ekarritakoen birziklatzea ez da hasieran bezain negozio errentagarria, urteotan herrialdearen aberaste eta soldaten igoerarekin eskulana garestitu egin da.

Bestalde, lehengaitarako balio duten hondakinak ekartzeko aitzakiarekin nazioarteko zabor trafikoa zabor birziklaezin asko eraman ditu Txinara edozein bazterretan pilatu, lurperatu edo erre ditzaten. *China Plastics* enpresen irudietan ikus daiteke Txinako hiri inguruak bezala landa eremuak soro eta errekek zenbateraino bilakatu diren urrutiko zaborren biltegi kutsakor, bertako biztanleen bizimoduak pozoituz. Filmak erakusten du eskuzko birziklatze

塑料从我们这里运达目的地后，人们在手工分拣
the material going to a location

'China Plastics' dokumentaletik ateratako irudian, protagonistetako bat den Ji-Jie neskatoak plastiko nahasien pila gainetik begiratzen die bere amari eta honi bularra hartzen dion ahizpa txikiari. 11 urterekin egunero ari dira lanean ama-alabak Txinako bazter guztietan perretxikuak legez ugaritu diren azpikontrata txikietako batean. Horietan zahar, heldu eta gazte, inolako babesik gabe egiten dute lan. Probesteko modukoa bereizirik, azken hondarrak soroetan bertan uzten dituzte erretzen, inguruko lur, haize eta urak kutsatuz.

lanetan osasuna galtzen duten helduen eta haurren bizimodu latza ere.

Eta zer egingo dute hondakinen esportatzaileek? Urte hasieran Europa eta AEBetako agintari askok ez zekiten nola erreakzionatu. Britainia Handiko Ingurumen ministro Michael Govek aitortu zuenez, "ez dakit zein ondorio ekarriko dituen, argi eta garbi aitortzen dizuet". Badirudi plastikoz gainezka daudenen adabaki bat izango dela Txinak baino are kontrol arinagoak dauzkaten herrialdeetara bidaltzea: Vietnam, Malaysia, Thailandia...

Ez dute aski izanen gero eta plastikoa gehiago kontsumitzen dutenek. Birziklatzeko azpiegituretan aspaldi oso gutxi inbertitu duten agintari eta industrialek erreakzionatu beharko dute. Eta saiatu beharko dute hemengo birziklatzeko sistemak Txinak ezarritako es-

tandar berrietara egokitzen: orain arte plastiko birziklagarrietan %1,5eko kutsadura onartzen bazuen, %0,5era es-tutu du muga, hori baino zikinagorik ez du onartuko. Gure artean birziklapena edozeri deitzen dioteneke garaiz ikasiko ote dute hondakinen gaikako bilketaren kalitate onaren garrantzia?

Litekeena da, ordea, Mendebaldeak are gehiago jotzea erraustera, #break-freefromplastic [Aska zaitetz plastikotatik] kanpainako arduradunek ohartarazi dutenez: "Hondakinen arazoari kutsadura arazo berria gehitzea litzateke, negutegi eragineko gasak eta minbi-ziak sortzen dituzten dioxinak isuriz".

GAIA Errausketaren Aurkako Nazioarteko Mugimenduak oroitarazi du birziklatzea ez dela aski, plastiko hondarren krisiarekin ikasi beharra daukagula: "Bizi dugun kutsadura krisitik

ateratzeko ez dago beste biderik plastiko gutxiago ekoizti eta kontsumitzea baizik". Baina industria ez dago horretan. Berrikitan jakin denez, azken urteotan 146.000 milioi euro inbertitu ditu industria petrokimikoak datorren hamarkadan plastiko produkzioa %40 handitzeko. Norbaitek nozituko du.

China Plastics dokumentalak baditu pasarte gogoangarriak. Batean, birziklatze lantegi bateko ugazaba eta beste herritar bat entzuten dira eztabaidan: "Zergatik datoz beste herrialdeak beren zaborrak Txinan lurperatzeraz?". "Ezin dutelako beren hondakina ondo sailkatu". "Mesedez... arma nuklearrak ekoiztu ditzakete eta ezin dute hondakina sailkatu? Bidaltzen diguten hau kaltegarria da, toxikoa ere izan daiteke. Nori ardura dio besteei eragindako kaltea etekinak ematen dituen bitartean?". ■

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

50 urtez elkarrekin